

Jäätilannekatsaus 24.2.2021

Jäänpaksuus 31–38 cm riippuen mittauskohteesta

Kohvajään osuus kokonaisjäänpaksuudesta suuri

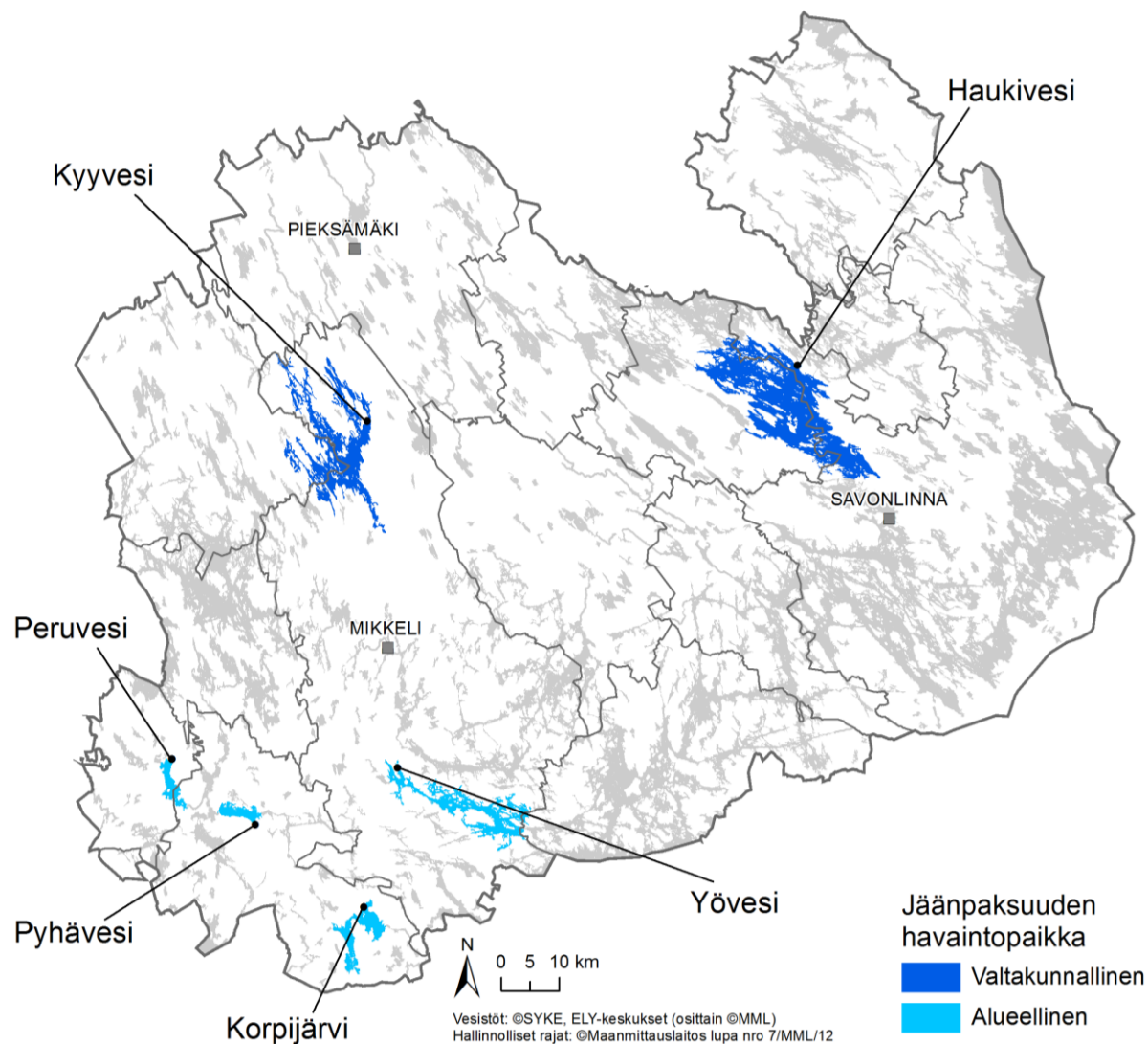
Etelä-Savon ELY-keskus ja Suomen ympäristökeskus mittasivat jään paksuuksia kuudella järvellä Etelä-Savossa. Mittaukset tehtiin noin 100 metrin etäisyydellä rannasta. Jääpeitteen kokonaispaksuudet vaihtelivat järvestä riippuen 31–38 cm välillä, mutta myös järven sisällä jäänpaksuuksissa on huomattavia eroja. Jäänpaksuudet ovat edelleen monella mittauspaikalla ajankohtaan nähden noin 3–10 cm keskimääräisiä arvoja pienempiä. Helmikuun runsaiden lumisateiden takia kohvajään osuus on kasvanut huomattavasti, ollen keskimäärin jo n. 55–70 % jään kokonaispaksuudesta. Kohvajään heikompi kantavuus tulisi huomioida jäällä liikuttaessa.

Alueellisilla havaintopaikoilla jälle satanut lumi on lähes pysäyttänyt kantavan teräsjään paksuuntumisen. Edelliseen mittausajankohtaan (4.2.2021) verrattuna teräsjään osuus on pakkasista huolimatta kasvanut vain 1–2 cm. Helmikuun alkupuolella lumen alle muodostunut vesikerros on jäätynyt lähes kokonaisuudessaan kohvajääksi. Ainoastaan Pertunmaan Perurvedellä havaittiin ohut vesikerros teräs- ja kohvajääkerrosten välissä. Keskimäärin havaintopaikoilla lunta on jään päällä noin 30 cm, joten liikkuminen jäällä voi tällä hetkellä olla hankalaa.

Jäänmittaustulokset 19.-23.2.2021.

Kunta, kylä	Järvi	Jään kokonaispaksuus, cm	Huomioita
Mikkeli, Haukivuori	Kyyvesi	36	Teräsjäätä 16 cm, kohvajäätä 20 cm. Poikkeama keskiarvosta -9 cm.
Savonlinna, Oravi	Haukivesi	38	Poikkeama keskiarvosta -3 cm.
Mikkeli, Ristiina	Yövesi, Kissa-lahti	34	Teräsjäätä 15 cm, kohvajäätä 19 cm, lunta jään päällä 26 cm.
Mäntyharju, Tommola	Korpijärvi	32	Teräsjäätä 20 cm, kohvajäätä 12 cm, lunta jään päällä 27 cm.
Mäntyharju, Kirkonkylä	Pyhävesi	31	Teräsjäätä 11 cm, kohvajäätä 22 cm, lunta jään päällä 30 cm.
Pertunmaa, Lihavanpää	Peruvesi	35	Teräsjäätä 11 cm, vesikerros 4 cm, kohvajäätä 20 cm, lunta jään päällä 29 cm.

Jäämittauskohteet kartalla.

Etelä-Savon alueellisilla havaintopaikoilla jäänpaksuudet ovat keskimäärin noin 10 cm alle ajankohdan keskiarvon. Mäntyharjun Pyhävedellä havaittiin kohvajään osuuden olevan 70 % jään kokonaispaksuudesta ja samalla havaintopaikalla kokonaisjänpaksuus oli myös pienin. Tällä hetkellä kantavuudeltaan heikoin jää sijaitsee siis Mäntyharjun Pyhävedellä. Mäntyharjun Korpijärvellä teräsjäätä on muodostunut niin määrällisesti (20 cm) kuin suhteessa kokonaisjänpaksuuteen eniten. Korpijärvellä jään kantavuus on siis havaintopaikoista suurin.

Valtakunnallisista jäähavaintopaikoista Haukivuoren Kyyvedellä mitattiin (19.1.) kokonaisjänpaksuudeksi 36 cm, joka on 9 cm vähemmän kuin ajankohdan keskiarvo. Kyyvedelläkin selvästi yli puolet jäestä on kohvajäätä. Haukivedellä Oravin kanavalla mitattiin (31.1) jänpaksuudeksi 38 cm, joka on 3 cm alhaisempi lukema kuin ajankohdan keskiarvo. Mittaukset tehdään valtakunnallisilla jäähavaintopaikoilla 10 päivän välein ja alueellisilla havaintopaikoilla 20 päivän välein. Seuraava mittauspäivä on valtakunnallisilla havaintopaikoilla 10.2.2020 ja alueellisilla havaintopaikoilla 20.2.2020.

Sääennusteen mukaan luvassa on leudompi jakso, jolloin jäälle satanut lumi alkaa tiivistymään jään päällä. Mikäli pakkasjaksoa vielä riittää tämänkin jälkeen, niin paksu lumikerros muuttunee ainakin osittain kohvajääksi. Teräsjään määrä ei useimmilla havaintopaikoilla tule merkittävästi lisääntymään. Sääennusteessa ei ole enää havaittavissa runsaita lumisateita, joten mahdollisuuksia on hyvän hankikannon muodostumiseen maaliskuun alkuun mennessä.

Jänpaksuuden erot vesistön eri osissa ovat edelleen suuria, ja siksi jäällä liikkujien tulee olla varovaisia. Vaikka suojaisemmissa lahdissa ja lammilla jäätä on jo paikoin 20 cm, niin etenkin kapeikot ja suuremmat selkävedet voivat olla täysin sulia tai lumikerroksen alla on vain ohut kerros jäätä. Ilmoitetut jänpaksuudet eivät milloinkaan kerro kyseisen järven koko jäätilanetta, vaan pelkästään yhden tutkimuskohteen tuloksen. Mittauspaikat ovat korkeintaan 100 metrin etäisyydellä rannasta, eivätkä näin ollen kuvaa selkävesien jäätilanetta. Mittauspaikat eivät myöskään sijaitse virtapaikoissa.

Vain teräsjää kantaa tarpeeksi

Jään kantokyky on aina arvioitava teräsjään mukaan. Yksin kulkevan ihmisen alla on oltava vähintään viisi senttimetriä teräsjäätä. Moottorikelkalla ajettaessa teräsjäätä on oltava koko ajoreitin pituudella vähintään 15 senttimetriä. Vasta noin 20 senttimetriä paksu teräsjää kantaa henkilöauton. Teräsjää on kirkas, läpikuultava ja tasainen. Vaalea ja huokoinen lumisohjosta muodostunut jää on kohvajäätä, jonka kantavuus on enintään puolet teräsjään kantavuudesta.

Oikeat varusteet mukaan jäälle

Jäällä liikuttaessa on pidettävä mukana jäänaskaleita, joiden avulla voi vetää itsensä takaisin jäälle. Hyvä apuväline on myös tukeva keppi, jolla voi kokeilla jään laatua sekä auttaa hädän tullen itseään ja toisia. Heitoliinan voi tarvittaessa nopeasti heittää auttajalle tai autettavalle. Kelluntapuvut ja -takit sekä pelastusliivit suojaavat viimalta ja helpottavat onnettomuuden sattuessa pelastautumista. Jäällä liikuttaessa kannattaa aina pitää mukana myös pilliä, koska sen ääni kuuluu huutoa kauemmaksi.

Linkit

- [Vesistöjen jäänpaksuus -havaintokartta](#)
- [Järvien jäänpaksuuden ennustekartta](#)
- [Jään kantavuus mitataan teräsjään mukaan](#)
- [Kansalaishavaintoja jäätilanteesta](#) (Järviwiki)
- [Suomen vesistöjen jääolot –julkaisu](#) (Korhonen 2005)
- [Jäistä pelastautuminen](#)

Lisätietoja

Vesitalousasiantuntija Tarmo Muuri, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 031

Vesienhoidon asiantuntija Juho Kotanen, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 192

NÄKYMIÄ Helmikuu | 2021

JÄÄTILANNEKATSAUS

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

24.2.2021

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus